
LITERATUURBESPREKING

De rode loper

“De rode loper” de kracht van mensen met een arbeidshandicap in twaalf persoonlijke verhalen

Redactie: Kees Dijkman uitg. SWP
Amsterdam 2003 pag.: 174

“Ik ben altijd doorgegaan, heb mijn grenzen verlegd en dat doe ik nog steeds”, aldus Jacqueline Kool, in een van de twaalf persoonlijke verhalen die in dit boek opgetekend zijn. Verhalen waarin ervaringsdeskundigen vertellen over hun manier waarop ze na een ongeluk of met een handicap proberen een plek te vinden in het arbeidsproces. De rode loper staat symbool voor een ideale samenleving met een gevarieerde arbeidsmarkt met passend werk voor iedereen. Nu blijken de cliënten veelal zelf de rode loper te moeten uitleggen om ergens in het maatschappelijke leven een eigen bestaan te vinden. Los van de tragiek levert dit 12 persoonlijke verhalen op waarin de lezer de strijd en de niet aflatende wens van betrokkenen kan lezen om “weer mee te mogen doen in het arbeidsproces”. Zo vertelt Henri Koevoets hoe hij na een auto-ongeluk een dwarslaesie heeft opgelopen en hoe hij daarna heeft geleerd met zijn teleurstellingen om te gaan: “er overheen stappen en opnieuw beginnen en een nieuwe uitdaging zoeken”. Tegenwoordig selecteert hij in militaire dienst collega's op geschiktheid voor onderofficier ondanks de pijn die altijd aanwezig is. Wouter Godron vertelt hoe hij met zijn verstandelijke handicap bij een retourette in Paterswolde zijn plek heeft gevonden (als chef). Hij vat het mooi samen in de uitspraak “Bij Albert Heijn kunnen ze eigenlijk niet zonder mij en ik kan ook niet zonder hen”. Het erbij willen horen, werk krijgen op het juiste niveau, gewaardeerd worden en een dagstructuur door middel van

zinnig werk zijn de belangrijkste drijfveren. Dat staat in alle twaalf verhalen te lezen.

Het aardige van de Rode Loper is het feit dat de auteurs hun verhaal persoonlijk aan de lezer vertellen. Alsof ze de lezer toespreken. Hierdoor krijgt het boek iets indringends en beklemmends. Zo zeer zelfs dat je na drie of vier verhalen het boek even opzij wilt leggen want dan is het genoeg. Om de volgende dag gauw verder te lezen om te zien hoe het de anderen is vergaan. De kracht van de verhalen is het ontbreken van de diagnostiek en behandelwijze. Het gaat in de verhalen om de beleving en de bezieling van de mensen. Zoals Rob van Woerden (dwarslaesie) het beschrijft “al met al ben ik ook blij met het ongeluk. Het heeft mij nieuwe inzichten opgeleverd en een heel andere, diepere visie op het leven gegeven”.

Het is geen weg over rozen, of beter gezegd: men is vaak geprikt maar toch doorgegaan om de eenvoudige reden dat men erbij wil horen: een waardevol mens is.

Waaruit bestaan dan de doorns? Conny Bellemakers beschrijft in haar bijdrage hoe ze haar weg moet volgen in hulpverlenersland waarin ze steeds iets krijgt wat ze volgens haar ziektebeeld niet dient te krijgen. Bijbehorend onbegrip en afwijzing hebben haar geleerd vooral op zichzelf te vertrouwen. Een ander aspect wat zij belicht en in bijna ieder verhaal terugkeert, is de falende manier waarop er vanuit het GAK ingegaan wordt op de cliënt. Hoe procedures verhinderen dat iemand die aan het arbeidsproces wil deelnemen dit niet geacht wordt te doen op basis van de diagnose. “Ik verdiende met een klus bruto zesduizend gulden die ik opgaf bij het GAK. Daar kreeg ik

te horen dat het niet kon want ik behoorde toch in het ziekenhuis te liggen”.

Het is opvallend om te lezen hoe pijnlijk weinig steun de auteurs van de professionals hebben gekregen die hen eigenlijk hadden moeten helpen. Of zoals Marlieke de Jonge het verwoord: je kunt bij die mensen maar beter uit de buurt blijven. Zij zoekt de kracht in haar persoonlijk netwerk waarbij het gaat “om begrip zonder woorden”.

Ook de functiebeperkingen die men heeft opgelopen leveren in de praktijk de nodige praktische problemen op. Dat er geen lift in een gebouw aanwezig is en iemand niet mee kan doen met de vergadering op de tweede verdieping. Maar ook de vermoeidheid die soms toeslaat en mensen dwingt om een dag rust te nemen.

Toch is dit geen boek waarin geklaagd wordt. Integendeel. De persoonlijke verhalen, de spirit, de kracht en de wil van de auteurs om er iets van te maken heeft er voor gezorgd dat ze zelf een route hebben uitgestippeld. Hun eigen reïntegratieplan hebben geschreven.

Het boek sluit af met drie essays? Marja Morskieft vertelt daarin hoe deze verhalen haar als ervaringsdeskundige, die nog niet zo ver is als de auteurs nu zijn, inspireren.

De verhalen van sterren:

Als dingen onbereikbaar zijn... luister!

Dat betekent niet dat we ze niet willen...

Hoe triest zijn de wegen, zonder de magische aanwezigheid

Van de sterren

Douwe van Houten gaat is zijn bijdrage “naar een gevarieerde arbeidsmarkt” in op het recht op passende arbeid en Kees Dijkman benoemt de persoonlijke krachtbronnen waarover hij denkt dat de auteurs beschikken.

Een schitterend boek voor mensen die geïnteresseerd zijn in de kracht van mensen met een handicap. Hoe de kracht de oplossing bepaalt en niet de diagnose.

Gerard Lohuis.

Depressie: zelfzorgboek

Deze recensie werd geschreven door een ervaringsdeskundige in samenwerking met Anouska Cremers (redactie).

Depressie Zelfzorgboek

Door H.E. Coene, en S. Kollaard
Eindredactie E.H. Coene.

Druk: Giethoorn Ten Brink, Meppel.

Uitgegeven door Stichting September,
Amsterdam 1999

ISBN: 90-72248-41-4.

Het boek is overzichtelijk opgebouwd uit 6 blokken: Feiten over depressie; Omgaan met depressie; Hulp bij depressie; Voorkomen van depressie; Informatie; Adressen en literatuur. Elk blok is weer onderverdeeld in

hoofdstukken, het begint met een korte inleiding en wordt afgesloten met een korte samenvatting van het besprokene. Het is daardoor zeer gebruiksvriendelijk. De verwijzingen zijn duidelijk en het besprokene is in helder en begrijpelijk taalgebruik beschreven. Elk blok begint met een persoonlijk ervaringsverhaal, feit en fictie komen beiden aan bod, beladen onderwerpen of thema's worden niet geschuwd. Opvallend is dat de gegeven afhankelijkheidsrelatie zoals die in een therapie bestaat op geen enkele wijze

tot uitdrukking komt in het boek. Noemenswaardig ook is dat aanwijzingen en adviezen zoals ze besproken worden in het boek in hoge mate overeenkomen met de ideeën die bestaan rondom de therapeutische behandeling van depressie.

Tijdens mijn zoektocht naar het omgaan met depressies kwam ik het *Depressie Zelfzorgboek* tegen. En vond daar een praktisch boek met een duidelijke indeling en makkelijke verwijzing naar vragen die ik had over depressie. Via de folder van het NFGV kwam ik achter het bestaan van dit boek.

Voor mij is het een boek dat je niet zomaar leest. Dat is ook niet de bedoeling van het boek. Het is wel een boek dat je gemakkelijk pakt om er antwoorden te vinden op vragen die je op dat moment hebt, of het verwijst naar andere mogelijkheden.

Daarnaast in de het lezen over een onderwerp in een bepaald hoofdstuk vaak weer aanleiding om verder te zoeken als er nieuwe vragen zijn. Het boek geeft een duidelijk overzicht van wat je waar kunt vinden.

Het gebruik van het boek hielp mij te leren accepteren dat ik last heb van steeds terugkerende depressies. Die acceptatie gaf een bepaalde rust. Het praten met lotgenoten helpt omdat je je direct begrepen voelt en hele duidelijke tips krijgt. De behandeling door middel van gesprekstherapie maakten voor mij

de depressie hanteerbaar. Door het lezen van de verschillende hoofdstukken kreeg ik meer inzicht in mijn eigen depressies. De mogelijke oorzaken en hoe ik kan proberen een nieuwe depressie te voorkomen. Het omgaan met depressie vereist een heel precieze kijk op wat er in je hoofd, met je lichaam en met je omgeving gebeurt: Welke signalen krijg je die aangeven dat er een depressie op komst is? Vooral dit heeft geholpen om heel zorgvuldig met mijn eigen reacties om te gaan. Vooral blok D, gericht op voorkomen van een depressie, geeft een opening en maakt alert. Het serieus nemen van deze signalen zowel naar mezelf, als naar mijn omgeving is van groot belang. Vaak sluipen klachten binnen en dan ben je alweer te laat. Het boek heeft geholpen dit wat te verlichten.

Het depressie Zelfzorgboek is een boek dat een goed hulpmiddel is voor mensen die zelf actief willen werken aan het oplossen van depressies, dit zowel voor degene met depressie als voor de naaste omgeving. De veelheid informatie is compact weergegeven en geeft een beeld van wat er allemaal mee kan spelen bij de ziekte die depressie heet.

Het leren voorkomen van een depressie geeft hoop voor de toekomst. En haalt een heleboel angst weg.